

פְּרִשְׁת בֵּא

וַיֹּאמֶר יי אֵל מֹשֶׁה בֵּא אֶל פְּרַעֲהַ כִּי אֲנִי
הַכְּבֹדְתִי אֶת לְבֹו וְגו'. (שמות י')

יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פ"ט) אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי
תְרוּעָה יי בְּאוֹר פְּנִיךָ יְהַלְכוּן. כְּמָה אֶצְטְרִיכוּ
בְּנֵי נֶשֶׁא, לְמַהֲךָ בְּאֶרְצֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְלִמְטַר פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, בְּגִין דִּינִזְכוּן בְּהָ לְעֵלְמָא
דְּאֵתִי, וְלִשְׁזַבְּא לֹון מִכָּל קְטְרוּגִין דְּלְעִילָא וְתַתָּא.
בְּגִין, דְּהָא כְּמָה דְּאֶשְׁתְּכַחוּ מִקְטְרִגִין בְּעֵלְמָא
לְתַתָּא, הָכִי נָמִי אֶשְׁתְּכַחוּ מִקְטְרִגִין לְעִילָא
דְּקַיְימֵי עָלֵייהוּ דְּבְנֵי נֶשֶׁא.

אֵינְוִן דְּעַבְדִּין פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, וְאֶזְלֵי בְּאוֹרָה
מִיִּשְׂרָא, בְּדַחְלָא דְּמֵאֲרִיחוֹן, כְּמָה אֵינְוִן
סִינְגוּרִין דְּקַיְימִין עָלֵייהוּ לְעִילָא, כְּמָה דְּאֵתִי אָמַר
(איוב ל"ג) אִם יֵשׁ עָלָיו מְלֶאךָ מְלִיץ אַחַד מִנִּי אֶלְפָּ

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

פְּרִשְׁת בֵּא

מִכָּל הַקְטְרוּגִים שְׁלֹמְעֵלָה וּמִשָּׁה, מִשׁוּם
שִׁהְרֵי כְּמוֹ שְׁנִמְצָאִים מִקְטְרִגִים בְּעוֹלָם
לְמִשָּׁה, כִּךְ גַּם נִמְצָאִים מִקְטְרִגִים
לְמִעֵלָה שְׁעוּמָדִים עַל בְּנֵי אָדָם.

אוֹתָם שְׁעוּשִׁים מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְהוֹלְכִים
בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל בִּירְאֵת אֲדוּנָם, כְּמָה
סִינְגוּרִים שְׁעוּמָדִים עָלֵיהֶם לְמִעֵלָה, כְּמוֹ
שְׁנִמְצָאִים (איוב לג) אִם יֵשׁ עָלָיו מְלֶאךָ מְלִיץ

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה בֵּא אֶל פְּרַעֲהַ כִּי
אֲנִי הַכְּבֹדְתִי אֶת לְבֹו וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה
פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פט) אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי
תְרוּעָה ה' בְּאוֹר פְּנִיךָ יְהַלְכוּן. כְּמָה
אֲרִיכִים בְּנֵי אָדָם לְלֶכֶת בְּדֶרֶכֵי הַקּוּדֵשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְלִשְׁמַר מִצְוֹת הַתּוֹרָה בְּרֵי
שִׁיזְכוּ בְּהָ לְעוֹלָם הַבָּא, וְלְהַצִּיל אוֹתָם

וְגו'. וּכְתִיב וַיִּחַנְּנוּ וַיֹּאמֶר פְּדֵעֵהוּ מִרְדַּת שַׁחַת
מִצְאָתִי כִפֹּר. בְּגִין כֵּן, וּכְפָאָה אֵיחֻוּ מָאן דְּנָטִיר
פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא.

אָמַר לִיה רַבִּי חֲזִיא, אִי הָכִי, אֲמַאי אֲצִטְרִיךְ הָכָא
מִלְאָךְ דְּלִיחֵי סַיִגוֹרָא עָלֶיהָ דְּדִבְר נָשׁ וְהָא
כְּתִיב (משלי ג) כִּי יִי' יִהְיֶה בְּכִסְלֶךְ וְשָׁמַר רִגְלֶךְ מִלְּכָד,
וּכְתִיב (תהלים קכ"א) יִי' יִשְׁמְרֶךְ מִכָּל רָע. דְּהָא חֲמִי
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מַה דְּדִבְר נָשׁ עָבִיד בְּעֵלְמָא,
הֵן טָב הֵן פִּישׁ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר, (ירמיה כ"ג) אִם יִסְתֵּר
אִישׁ בַּמְּסֻתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְי'.

אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, כִּלְאָ הָכִי הוּא וְדָאִי. אָבֵל
הָא כְּתִיב, (איוב ב') וְנָע אֵל עֲצָמוֹ וְאֵל בְּשָׂרוֹ.
וּכְתִיב, (איוב ב') וַתִּסִּיתַנִּי בּוֹ לְבַלְעוּ חַנָּם. לְאַחֲזָאָה
דְּהָא רִשׁוֹ אֶתְמָסֵר לְסַטְרָא אַחֲרָא לְקַטְרָגָא, (וּרְשׁוֹ

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

בְּרוּךְ הוּא כָּל מַה שְּׂאָדָם עוֹשֶׂה בְּעוֹלָם,
הֵן לְטוֹב וְהֵן לְרָע. וְכֵן הוּא אוֹמֵר, (ירמיה
כג) אִם יִסְתֵּר אִישׁ בַּמְּסֻתָּרִים וְאֲנִי לֹא
אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה'.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, הַכֵּל כֵּן הוּא וְדָאִי,
אָבֵל הָרִי כְּתוּב (איוב ב) וְנָע אֵל עֲצָמוֹ וְאֵל
בְּשָׂרוֹ. וּכְתוּב וַתִּסִּיתַנִּי בּוֹ לְבַלְעוּ חַנָּם.
לְהִרְאוֹת שְׁהַרִי רְשׁוֹת נְמֻסָּרָה לְצַד

אֶחָד מִנִּי אֵלָּה וְגו'. וּכְתוּב וַיִּחַנְּנוּ וַיֹּאמֶר
פְּדֵעֵהוּ מִרְדַּת שַׁחַת מִצְאָתִי כִפֹּר. מִשׁוּם
כֵּן אֲשַׁרִי מִי שְׂשׁוֹמֵר מִצְוֹת הַתּוֹרָה.

אָמַר לוֹ רַבִּי חֲזִיא, אִם כֵּן, לָמָּה צְרִיךְ
כָּאן מִלְאָךְ שְׂיִהְיֶה סַנְגוֹר עַל הָאָדָם,
וְהָרִי כְּתוּב (משלי ג) כִּי הו' יִהְיֶה בְּכִסְלֶךְ
וְשָׁמַר רִגְלֶךְ מִלְּכָד, וּכְתוּב (תהלים קכא) ה'
יִשְׁמְרֶךְ מִכָּל רָע. שְׁהַרִי רוּחָה הַקּוֹדֶשׁ

אַתְּמָסָר) עַל מַלְיָן דְּעֵלְמָא, (לְמַאן דְּלֵא אַצְטְרִיךְ) וְלֵא תִּמְסָרָא
 בִּידוּי. וְכָל אֲלִין אֲרַחֵן טְמִירִין קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְלִית אַנְתָּ בְּדָאֵי לְמִתְדָּ אַבְתְּרִייהוּ, בְּגִין
 דְּאִינוּן נְמוּסִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִי נָשָׂא לָאו
 אִינוּן רִשָׁאִין לְדְקוּדְקָא אַבְתְּרִייהוּ, בַּר אִינוּן זַכָּאֵי
 קְשׁוּט דִּידְעִין רְזִי אֲוִרִיתָא, וְאֲזִלִּין בְּאַרְחָא
 דְּחַכְמָתָא לְמַנְדַּע אִינוּן מַלְיָן סְתִימִין דְּאֲוִרִיתָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (אִיּוֹב א') וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי
 הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל יְיָ וַיָּבֹאוּ גַם הַשָּׁטָן
 בְּתוֹכָם. וַיְהִי הַיּוֹם: דָּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא קָאִים לְמִידָן עֲלֵמָא. בְּגוּוֹנָא דָּא, (מַלְכִים ב', ד') וַיְהִי
 הַיּוֹם וַיָּבֹא שָׁמָּה. הַהוּא יוֹמָא יוֹם טוֹב דְּרֵאשׁ
 הַשָּׁנָה הַזֹּהָת.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, אֲלִין רַבְרַבִּין מְמַנָּן שְׁלִיחִין

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

שָׁל הַתּוֹרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (שֵׁם א') וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ
 בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל ה' וַיָּבֹאוּ גַם
 הַשָּׁטָן בְּתוֹכָם. וַיְהִי הַיּוֹם - זֶה רֵאשׁ
 הַשָּׁנָה שֶׁהַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹמֵד לְדוֹן
 אֶת הָעוֹלָם, כְּמוֹ זֶה, וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא
 שָׁמָּה. אוֹתוֹ יוֹם הָיָה יוֹם טוֹב שָׁל הַשָּׁנָה.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים - אֵלּוּ מְמַנָּים

הַאֲחֵר לְקַטְרָג וְהַרְשׁוּת נִמְסָרָהוּ עַל דְּבָרִים שָׁל
 הָעוֹלָם וְלְמִי שְׁלֵא הִצְטְרִיךְ וְלְהַמְסָר בְּיָדוֹ, וְכָל
 הַדְּרָכִים הַלְלוּ טְמוּנִים לְפָנֵי הַקּוּדֵשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְאִינְדָּ בְּדָאֵי לְלַבַּת אַחְרֵיהֶם,
 מְשׁוּם שְׂאֵלוֹ הַנְּהַגוֹת הַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְאִין בְּנֵי אָדָם רִשָׁאִים לְדְקוּדְקָא אַחְרֵיהֶם,
 פְּרַט לְאוֹתָם צְדִיקֵי אֱמֶת שְׂוִידְעִים אֶת
 סוּדוֹת הַתּוֹרָה וְהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ שָׁל
 הַחֻכְמָה לְדַעַת אוֹתָם דְּבָרִים נִסְתָּרִים

בְּעֶלְמָא, לְאַשְׁגַּחָא בְּעוֹבְדֵין דְּבְנֵי נָשָׂא. לְהַתִּיצֵב עַל
 ה': כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (מלכים א', כ"ב) וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם
 עוֹמְדִים עָלָיו מִיָּמֵינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ. אֲבָל לְהַתִּיצֵב עַל
 ה' בְּהַאי קָרָא אֲשַׁכְּחָנָא רְחִימוֹתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עָלֵיהּוּ דְיִשְׂרָאֵל. בְּגִין, דְּהֵינּוּ שְׁלִיחָן, דְּאֵינּוּן
 מְמַנְן לְאַשְׁגַּחָא עַל עוֹבְדֵין דְּבְנֵי נָשָׂא, אֲזֵלִין
 וְשֹׂאטִין וְנִטְלִין אֵינּוּן עוֹבְדֵין בְּלָהוּ, וּבִיּוֹמָא דְקָאֵי
 דִּינָא לְמִיקָם, לְמִידָן עֶלְמָא, אֲתַעְבִּידוּ קִטְיִגּוּרִין
 לְמִיקָם עָלֵיהּוּ דְּבְנֵי נָשָׂא. וְתָא חַזִּי, מְכַל עַמּוּן
 דְּעֶלְמָא, לָא קִיַּיְמִין לְאַשְׁגַּחָא בְּעוֹבְדֵיהוֹן, בַּר
 בְּיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדֵיהּוּ, בְּגִין דְּאֵלִין בְּגִין לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא.

וְכַד לָא אֲשַׁתְּכַחוּ עוֹבְדֵין דְּיִשְׂרָאֵל בְּדָקָא יְאוּת,
 כְּבִיכּוֹל אֵינּוּן מְמַנְן שְׁלִיחָן, כִּד בְּעָאן

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

הַמַּעֲשִׂים, וּבַיּוֹם שְׂבָא תֵּדִין לְעַמְד לְדוּן
 הָעוֹלָם, נַעֲשִׂים קְטִיגּוּרִים לְעַמְד עַל בְּנֵי
 אָדָם. וּבֹא רָאָה, מְכַל הָעַמִּים שְׂבַע־עוֹלָם
 לָא עוֹמְדִים לְהַשְׁגִּיחַ בְּמַעֲשֵׂיהֶם רַק עַל
 יִשְׂרָאֵל לְבַדָּם, מִשּׁוּם שְׂאֵלָה בְּנִים שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וּכְשֶׁלֹּא נִמְצְאוּ הַמַּעֲשִׂים שֶׁל יִשְׂרָאֵל
 כְּרָאוּי, כְּבִיכּוֹל אוֹתָם שְׁלוּחִים מְמַנִּים,
 כְּשֶׁרוֹצִים לְעַמְד עַל אוֹתָם מַעֲשִׂים שֶׁל

גְּדוּלִים שְׁלוּחִים בְּעוֹלָם, לְהַשְׁגִּיחַ
 בְּמַעֲשֵׂי בְנֵי הָאָדָם. לְהַתִּיצֵב עַל ה' –
 כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (מלכים א-כב) וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם
 עוֹמְדִים עָלָיו מִיָּמֵינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ. אֲבָל
 לְהַתִּיצֵב עַל ה', בְּפָסוּק זֶה מְצָאנוּ
 אֲהַבַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יִשְׂרָאֵל,
 מִשּׁוּם שֶׁהַשְׁלוּחִים הַלְלוּ, שְׂמֵמָנִים
 לְהַשְׁגִּיחַ עַל מַעֲשֵׂי בְנֵי הָאָדָם, הוֹלְכִים
 וּמְשׁוֹטְטִים וְלוֹקְחִים אֶת כָּל אוֹתָם

לְקַיְמָא עַל אֵינוֹן עוֹבְדֵי דְיִשְׂרָאֵל, עַל ה' וְדָא
 קַיְמִין, דְּהָא כַּד יִשְׂרָאֵל עֲבָדִין עוֹבְדֵי דְלֹא כְּשָׂרָן,
 כְּבִיבּוּל מִתִּישִׁין חִילָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכַד
 עֲבָדִין עוֹבְדֵי דְכְּשָׂרָן, יַהֲבִין תּוֹקְפָא וְחִילָא
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים ס"ח) תִּגְנוּ
 עוֹ לְאֱלֹהִים. בְּמָה. בְּעוֹבְדֵי דְכְּשָׂרָן. וְעַל דָּא,
 בְּהָהוּא יוֹמָא, בְּלָהוּ רַבְרָבָן מִמֶּנּוּ אֶתְפָּנְשׁוּ עַל ה'.
 עַל ה' וְדָא, דְּהָא כִּיּוֹן דְּעַל יִשְׂרָאֵל אֶתְפָּנְשׁוּ,
 עָלֶיהָ אֶתְפָּנְשׁוּ.

וַיָּבֹא גַם הַשָּׁטָן בְּתוֹכְכֶם, גַּם, לְאַסְגָּאָה עָלְיֵיהוּ,
 דְּכַלְהוּ אֶתְיִין לְמַחְוֵי קַטִּיגוֹרִין עָלְיֵיהוּ
 דְיִשְׂרָאֵל, (דף ל"ג ע"א) וְדָא אֶתּוֹסֵף עָלְיֵיהוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ
 דִּילְטוֹרָא רַבְרָבָא מְכַלְהוּ, קַטִּיגוֹרָא מְכַלְהוּ, כִּיּוֹן
 דְּחָמָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַלְהוּ אֶתְיִין לְקַטְרָגָא.
 מִיָּד וַיֹּאמֶר יי' אֶל הַשָּׁטָן מַאֲיִן תָּבֵא. וְכִי לֹא תוּהָ

לשון הקודש

ה'. על ה' וְדָא, שְׁהַרִי כִּיּוֹן שְׁהַתְּכַנְסוּ עַל
 יִשְׂרָאֵל, הֵם הַתְּכַנְסוּ עָלָיו.
 וַיָּבֹא גַם הַשָּׁטָן בְּתוֹכְכֶם. גַּם - לְרִבּוֹתוֹ
 עָלֵיהֶם, שְׁכָלָם בָּאִים לְהִיּוֹת קַטִּיגוֹרִים עַל
 יִשְׂרָאֵל, וְזֶה נּוֹסֵף עָלֵיהֶם מִשׁוּם שֶׁהוּא
 הַמְּלַשִּׁין הַגְּדוֹל מְכַלְמֵם, קַטִּיגוֹר מְכַלְמֵם.
 כִּיּוֹן שְׂרׁוּאָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁכָלָם
 בָּאִים לְקַטְרָג, מִיָּד - וַיֹּאמֶר ה' אֶל

יִשְׂרָאֵל, הֵם עוֹמְדִים וְדָא עַל ה', שְׁהַרִי
 כְּשִׁיִּישְׂרָאֵל עוֹשִׂים מַעֲשִׂים שְׁלֹא כְּשָׂרִים,
 כְּבִיבּוּל מִתִּישִׁים כְּחוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וּכְשִׁעוֹשִׂים מַעֲשִׂים כְּשָׂרִים, נּוֹתְנִים
 כַּח וְתַקֵּף לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְעַל זֶה
 כְּתוּב (תהלים סח) תִּגְנוּ עוֹ לְאֱלֹהִים. בְּמָה?
 בְּמַעֲשִׂים כְּשָׂרִים, וְעַל זֶה בְּאוֹתוֹ יוֹם כַּל
 הַשָּׂרִים הַגְּדוֹלִים הַמְּכַנְסִים הַתְּכַנְסוּ עַל

יֵדַע קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵאֵן הָוּה אֲתִי. אֵלֵא
לְאִייתָאָה עוֹבְדָא לְרַעוּתִיהָ.

וַיֹּאמֶר יי' אֶל הַשָּׁטָן וְגו' וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת יי' וַיֹּאמֶר
מִשׁוּט בְּאָרְץ. מִכָּאן אֲוֹלִיפְנָא, דִּישׁוּבָא
דְּאַרְעָא אֲתַמְסָר לְסַטְרִין אֲחֵרִין, פִּר אֲרַעָא
דִּישְׂרָאֵל בְּלַחֲדָהָא. פִּינּוּן דְּאֵמַר מִשׁוּט בְּאָרְץ,
אֲשַׁנַּח קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבַעֵי לְמַחְוֵי דְלְטוּרָא
עַלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל. מִיָּד, (איוב א') וַיֹּאמֶר יי' אֶל הַשָּׁטָן
הַשְּׂמֵת לְבָךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב כִּי אֵין כְּמוֹהוּ בְּאָרְץ.

חֲמָא שְׁעָתָא לְמִיחַב לִיה חוֹלְקָא, בְּמָה
דִּיתַעְסַק, וַיִּתְפַּרֵּשׁ מִנֵּיחֵו דִּישְׂרָאֵל, וְהָא
אוֹקְמוּתָהּ, לְרַעֲיָא דְבַעֲא לְמַעַבְר עֲאֲנִיה בְּחַד
נְהָרָא וְכו', מִיָּד אֲתַעְסַק בִּיה הַהוּא שָׁטָן, וְלֵא
קְטָרְג עַלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל.

לשון הקודש

שְׂרׁוּעָה לְהִיּוֹת מְלָשִׁין עַל יִשְׂרָאֵל. מִיָּד –
וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשָּׁטָן הַשְּׂמֵת לְבָךְ עַל
עַבְדֵי אִיּוֹב כִּי אֵין כְּמוֹהוּ בְּאָרְץ.

רָעָה שְׁעָה לְתַת לּוֹ חֶלֶק בְּמַה שְׂוִיתַעְסַק,
וַיִּפְרַד מִיִּשְׂרָאֵל, וְהָרִי פְּרִשְׁתָּהּ, לְרׁוּעָה
שְׂרַעָה לְהַעֲבִיר אֶת עֲאֲנֵו בְּנְהָר אֲחֵד
וְכו', מִיָּד הַתַּעְסַק בּוֹ אוֹתוֹ שָׁטָן וְלֵא
קְטָרְג עַל יִשְׂרָאֵל.

הַשָּׁטָן מֵאֵן תְּבֵא. וְכִי לֹא הָיָה יוֹדַע
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאִיפֹה הָיָה בָּא?
אֵלֵא לְהַבִּיא אֶת הַמַּעֲשָׂה לְרַעוּנּוּ.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשָּׁטָן וְגו' וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת
ה' וַיֹּאמֶר מִשׁוּט בְּאָרְץ. מִכָּאן לְמַדְנּוּ
שְׁיִשׁוּב הָאָרְץ נְמָסָר לְעֻדְדִים אֲחֵרִים,
פִּרְט לְאָרְץ יִשְׂרָאֵל לְבַדָּהּ. פִּינּוּן שְׂאֵמַר
מִשׁוּט בְּאָרְץ, הַשְּׁנִיחַ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת יי וַיֹּאמֶר הֲתַנֵּם יָרָא אֵיזֹב אֱלֹהִים.
לָאו תָּוֹהָא לְעַבְדָּא דְמֵאֲרִיָּה עֶבֶד לִיה כָּל
רְעוּתִיָּה, דִּיהָא דְחִיל לִיה, אַעְדִּי אֲשַׁנְחֹתְךָ מִנִּיה,
וְתַחֲמִי אִי דְחִיל לְךָ וְאִם לָאו.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְעָאקוּ, כִּד אֲתִיְיָב חוֹלְקָא חָדָא
לְהֵאִי סֵטֶר לְאֲתַעְסְקָא בִּיה, אֲתַפְרִישׁ לְבַתָּר
מִכָּלָא. כְּנֻוּנָא דָּא שְׁעִיר בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ. שְׁעִיר בְּיוֹמָא
דְכַפּוּרִי. בְּגִין דְאֲתַעְסְקָא בִּיה, וְשָׁבִיק לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל
בְּמַלְכִיָּהוֹן, וְהִכָּא, מָטָא זְמָנָא לְמִיטָל חוֹלְקָא דָּא,
מִכָּל זְרַעָא דְאַבְרָהָם, בְּסֵטֶרָא אַחְרָא. כְּמָה דְאֲתַ
אָמַר, (בראשית כ"ב) הִנֵּה יִלְדָה מִלְּכָה גַם הִיא וְגו' אֶת
עוֹץ כְּבוֹרוֹ וְגו'.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר מְשׁוּט בְּאַרְצָא, בְּעָא
מִיְנִיָּה, לְמַעַבְדַּ דִּינָא בְּיִשְׂרָאֵל, דִּהָא דִּינָא
הָזָה לִיה עַל אַבְרָהָם, לְמַתְבַּע מִקּוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

שְׁעִיר בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים, כְּדִי שְׂיִתַּעְסֵק בּוֹ
וַיַּעֲזֹב אֶת יִשְׂרָאֵל עִם מַלְכָּם, וְכֹאֵן הִגִּיעַ
זְמַן לִפְלֹ חֲלֹק זֶה מִכָּל זֶרַע אַבְרָהָם בְּצַד
הָאֲחֵר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כב) הִנֵּה יִלְדָה
מִלְּכָה גַם הִיא וְגו' אֶת עוֹץ כְּבוֹרוֹ וְגו'.

וּבֵּא רְאָה, בְּשַׁעְתָּא שְׁאָמַר מְשׁוּט בְּאַרְצָא,
רְצָה מִמֶּנּוּ לַעֲשׂוֹת דִּין בְּיִשְׂרָאֵל, שְׁהִרִי
דִּין הָזֶה לוֹ עַל אַבְרָהָם לְתַבַּע מִן הַקּוּדֵשׁ

וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת ה' וַיֹּאמֶר הֲתַנֵּם יָרָא
אֵיזֹב אֱלֹהִים. אֵינִי תַמִּיקָה עַל עֶבֶד שְׂרַבּוֹ
עוֹשֶׂה לוֹ כָּל רְצוֹנוֹ שִׁיְהִיָּה יָרָא מִמֶּנּוּ.
הֵסֵר מִמֶּנּוּ אֶת הַשְּׁנֵחֹתֶךָ, וְתַרְצָה אִם
יִפְחַד מִמֶּךָ אִם לָא.

כֵּא רְאָה, בְּשַׁעְתָּא אֲרָה, בְּשַׁנְתָּן חֲלֹק
אַחַד לְצַד הַזֶּה לְהִתַּעְסֵק בּוֹ, נִפְרַד אַחַר
כֵּן מִהַכָּל. כְּמוֹ זֶה שְׁעִיר בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ,

בְּגוֹן, וְלֹא אֶתְעַבֵּיד דִּינָא בְּיַצְחָק, כִּד אֶתְקָרִיב עַל
 גַּבֵּי מִדְבַּחָא, דְּהָא לָא הוּה לִיָּה לְאַחֲלָפָא קַרְבָּנָא
 דְּאִזְמִין עַל מִדְבַּחָא, בְּאַחְרָא, (וּכְן בְּכָל סִטְרָא דְלִיָּה) כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (וַיִּקְרָא כ"ז) לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ. וְהָכָא קָאִים יַצְחָק
 עַל גַּבֵּי מִדְבַּחָא, וְלֹא אֲשַׁתְּלִים מַעֲיָה קַרְבָּנָא, וְלֹא
 אֶתְעַבֵּיד בֵּיה דִּינָא, וּבְעָא דָּא מַעַם קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, כְּמָה דְּבְעָא דִּינֵיה דִּיוֹסֵף לְכַמָּה דְרִין. וְכָל
 מָה דְּבְעָא, בְּאַזְרַח דִּינָא בְעָא.

וּמַהֲהוּא זְמַנָּא דְּאֲשַׁתְּזִיב יַצְחָק, וְאֶתְחַלֵּף קַרְבָּנֵיה,
 זְמִין לִיָּה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְהַהוּא
 מְקַטְרָגָא, הָאִי לְחוֹלְקִיָּה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר הֵינָה
 יְלָדָה מַלְכָּה גַם הִיא וְגו' אֵת עוֹיֵן בְּכוֹרוֹ. וְהָכָא,
 מָטָא לְמִיטָל חוֹלְקִיָּה עֲלֵיה, מְכָל זְרַעִיה דְּאַבְרָהָם,
 וְלֹא יִקְרַב בְּסִטְרָא אַחְרָא.

לשון הקודש

בְּרוּךְ הוּא, מִשּׁוּם שְׂלֵא נַעֲשֶׂה דִין
 בְּיַצְחָק כְּשֶׁהִקְרַב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, שֶׁהָרִי
 לֹא הָיָה לוֹ לְהַחֲלִיף קַרְבָּן שְׂמֻמָּן עַל
 הַמִּזְבֵּחַ בְּאַחַר, (וּכְן בְּכָל צֶד שְׁלוֹ) כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ. וְכֵאֵן עֲמַד יַצְחָק עַל גַּבֵּי
 הַמִּזְבֵּחַ וְלֹא הִשְׁתַּלֵּם מִסְגּוֹ קַרְבָּן וְלֹא
 נַעֲשֶׂה בּוֹ דִין, וְרָצָה אֵת זֶה מַעַם הַקְּדוּשָׁה
 בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ שֶׁרָצָה אֵת דִּינּוֹ שֶׁל יוֹסֵף

לְכַמָּה דוֹרוֹת מֵאַחַר יוֹתֵר, וְכָל מָה
 שֶׁרָצָה - רָצָה בְּדִרְכּוֹ דִין.
 וּמֵאֲוֵתוֹ זְמַן שֶׁנֶּצַל יַצְחָק וְהִתְחַלֵּף
 קַרְבָּנוֹ, הַזְמִין לוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא
 לְאוֹתוֹ מְקַטְרֵג זֶה לְחַלְקוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 הֵנָּה יְלָדָה מַלְכָּה גַם הִיא וְגו' אֵת עוֹיֵן
 בְּכוֹרוֹ. וְכֵאֵן הִגִּיעַ לְשַׁל חֲלָקוֹ עָלָיו מְכָל
 זְרַעוֹ שֶׁל אַבְרָהָם וְלֹא יִקְרַב לְצֶד אַחַר.

וּכְלָא בְּדִינָא אַתָּא. (ס"א לַבְּיָה) בְּמָה דְאִיהוּ דָן, הָכִי
 אַתְדָן. בְּגִין דְאִיזַב מְקַרְיָבֵי עֵיטָא דְפַרְעָה
 הָוָה, וְכַד קָם פַּרְעָה עַל־יְהוּ דִישְׂרָאֵל, בָּעָא לְקַטְלָא
 לוֹן. אָמַר לִיהּ לָא, אֶלְא טוֹל מְמוֹנְהוֹן וְשְׁלוּט עַל
 גּוֹפִיָהוֹן, בְּפוּלְחָנָא קְשִׁיָא, וְלָא תְקַטּוּל לוֹן. אָמַר
 לִיהּ קְדָשָׁא בְרִידָה הוּא, תְּיִידָה, בְּחַהּוּא דִינָא מִמָּשׁ,
 תְּהִיא דְאִין, מַה כְּתִיב, (אִיזַב ב') אִוְלָם שְׁלַח נָא יָדְךָ
 וְנַע אֶל עַצְמוֹ וְאֶל בְּשָׂרוֹ וְגו'. בְּמָה דְאִיהוּ דָן, בִּיהּ
 אַתְדָן. וְאִף עַל גַּב דְּבַבְל שְׂאֵר הָוָה דְחִיל לְקוּדְשָׁא
 בְרִידָה הוּא.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, אִף אֶת נַפְשׁוֹ שְׂמוֹר. וְאַתִּיחִיב
 לִיהּ רְשׁוֹ, לְמַשְׁלַט עַל בְּשָׂרָא, בְּגִין רְוָא
 דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ו') קִץ כָּל בְּשָׂר בָּא לְפָנַי וְאוֹקְמוּהָ,
 בָּא לְפָנַי וְדָאִי, וְדָא אִיהוּ קִץ כָּל בְּשָׂר, וְלָא רוּחָא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

שְׂהוּא דָן – כַּד נְדוּן. וְאִף עַל גַּב שְׂבָבָל
 הַשְׂאֵר הִיָּה יָרָא מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 בָּא וְרָאָה מַה פְּתוּב, אִף אֶת נַפְשׁוֹ
 שְׂמַר. וְנִתְנָה לוֹ רְשׁוּת לְשַׁלֵּט עַל הַבְּשָׂר,
 מִשּׁוּם הַסּוּד שְׂפָתוּב (בְּרַאשִׁית ו) קִץ כָּל
 בְּשָׂר בָּא לְפָנַי, וּפְרָשׁוּהָ, בָּא לְפָנַי וְדָאִי.
 וְהוּוּ קִץ כָּל בְּשָׂר, וְלָא רוּחָא. וְנִתְנָה
 שְׂהוּא קִץ שְׂבָבָא מִצַּד הַחֲשָׁד, כְּמוֹ
 שְׂנֵאמַר (אִיזַב כח) קִץ שָׁם לַחֲשָׁד וּלְכָל

וְחַבְלָא בָּא בְּדִין (אֶצְלוּ). כְּמוֹ שְׂהוּא דָן –
 כַּד נְדוּן. מִשּׁוּם שְׂאִיזַב מְקַרְבֵי הַעֲצָה
 שְׁל פַּרְעָה הִיָּה, וּכְשֶׁעֲמַד פַּרְעָה עַל
 יִשְׂרָאֵל, רָצָה לְהַרְגֵּם אוֹתָם. אָמַר לוֹ, לָא,
 אֶלְא קַח מְמוֹנָם וְשַׁלֵּט עַל גּוֹפֵם בְּעַבְדוּתָהּ
 קְשָׁה, וְאֶל תְּהַרְגֵם אוֹתָם. אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, תְּיִידָה, בְּאוֹתוֹ דִין מִמָּשׁ תְּהִיָּה
 נְדוּן. מַה פְּתוּב? (אִיזַב ו) אִוְלָם שְׁלַח נָא
 יָדְךָ וְנַע אֶל עַצְמוֹ וְאֶל בְּשָׂרוֹ וְגו'. בְּמָה

וְאִתְּמַר, דְּאִיהוּ קִין דְּאֵתִי מִסְטָרָא דְחֻשְׁדַּי, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (איוב כ"ח) קִין שָׁם לְחֻשְׁדַּי וְלִכְל תְּכַלִּית
 הוּא חוֹקֵר. וְלִכְל בְּשָׂרָא, בְּגִין דְּאִית קִין אַחְרָא,
 וְאִקְרִי (דניאל י"ב) קִין הַיְמִין, וְדָא אִיהוּ קִין אַחְרָא,
 מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא, דְּאִיהוּ חֻשְׁדַּי. וְעַל דָּא אֲתִיְהִיב
 לִיה רְשׁוּ בְּעַצְמוּ וּבְשָׂרוֹ.

וְתַסִּיתְנִי בּוּ לְבַלְעוּ. אִי הָכִי, לָאוּ בְּדִינָא הָזֶה,
 אֶלָּא בְּמִימַר הַהוּא מְקַטְרָנָא, דְּאִסִּית
 לִיה, וְאִסִּי לִיה. אֶלָּא, כִּלָּא בְּדִינָא הָזֶה, וְהָכִי
 אָמַר לוֹ אֱלִיהוּא, (איוב ל"ד) כִּי פִעַל אָדָם יִשְׁלָם לוֹ
 וּכְאֲרַח אִישׁ יִמְצִיאֵנּוּ. וְהָכִי הָזֶה כְּמָה דְּאִתְּמַר,
 כְּמָה דְּאִיהוּ גִזַּר, הָכִי אֲתַגְזֹר עָלֶיהָ.

וְהֵאֵי דְאָמַר וְתַסִּיתְנִי בּוּ לְבַלְעוּ חֲנָם, וְתַסִּיתְנִי
 לְבַלְעוּ לָא כְּתִיב, אֶלָּא וְתַסִּיתְנִי בּוּ, בִּיה
 קִינָא בְּדַעְתִּיהָ, דְּאִיהוּ חָשִׁיב דְּהָא תַסִּיתְנִי, כְּמָה

לשון הקודש

וְכָד אָמַר לוֹ אֱלִיהוּא, (שם לד) כִּי פִעַל
 אָדָם יִשְׁלָם לוֹ וּכְאֲרַח אִישׁ יִמְצִיאֵנּוּ. וְכָד
 הָיָה כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, כְּמוֹ שֶׁהוּא גִזַּר – כָּד
 נִגְזַר עָלָיו.

וְזֶה שֶׁאָמַר וְתַסִּיתְנִי בּוּ לְבַלְעוּ חֲנָם.
 וְתַסִּיתְנִי לְבַלְעוּ לָא כְּתוּב, אֶלָּא וְתַסִּיתְנִי
 בּוּ, בּוּ עוֹמֵד בְּדַעְתּוֹ, שֶׁהוּא חָשִׁב שֶׁהָרִי

תְּכַלִּית הוּא חוֹקֵר. וְלִכְל בְּשָׂרָא, מִשּׁוּם
 שֵׁשׁ קִין אַחַר, וְנִקְרָא קִין הַיְמִין, וְהוּוּ קִין
 אַחַר מִצַּד הַשְּׂמָאל שֶׁהוּא חֻשְׁדַּי, וְלִכְן
 נִתְּנָה לוֹ רְשׁוּת בְּעַצְמוֹ וּבְשָׂרוֹ.

וְתַסִּיתְנִי בּוּ לְבַלְעוּ. אִם כָּד, לֹא בְּדִין
 הָיָה, אֶלָּא בְּמִאֲמַר אוֹתוֹ מְקַטְרַג שֶׁהִסִּית
 אוֹתוֹ וְהִסְטָה אוֹתוֹ, אֶלָּא הִכָּל הָיָה בְּדִין.

דַּאת אָמַר (איוב י') וְעַל עֵצַת רְשָׁעִים הוֹפְעֵתָ. (אָמַר אִיּוֹב
 אֶת־פִּתְיִית עַל מִימְרֵי דְהַהוּא מִקְסָרְגָא) כְּגוֹנוֹנָא דָא, (תהלים ע"ה) וַיִּפְתּוּהוּ
 בְּפִיָּהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יִכְזְבוּ לוֹ. וַיִּפְתּוּהוּ וַיִּכְזְבוּ לוֹ. לָא
 כְּתִיב, אֶלָּא וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיָּהֶם. בְּפִיָּהֶם קִימָא מְלָה
 דָּא דְהָא אֶת־פִּתְתָה. (דף ל"ג ע"ב).

אָמַר רַבִּי אַבְא, כִּלְאֵה הוּא שְׂפִיר, אֲבָל הָכִי
 אוֹלִיפְנָא, דִּתְנֵן, סָלִיק וְאַסְטִין. וְכִי אִיהוּ
 יָכִיל לְאַסְטָנָא, אִין. דְּהָא אִיהוּ מְלָד זְקֵן וְכִסִּיל,
 דְּכְתִיב, (קהלת ד') טוֹב יֶלֶד מִסֶּכֶן וְחָכָם מִמְּלָד זְקֵן
 וְכִסִּיל. וְעַל דָּא, יָכִיל לְאַסְטָנָא לְבַר נָשׁ. מָאִי
 טַעְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ מְהִימָן עַל עוֹבְדוֹי דְּבְנֵי נְשָׂא.

תָּא חַזִּי, הָאִי בְּדִינָא דִּיחִיד, אֲבָל בְּדִינָא דְעֵלְמָא,
 כְּתִיב, (בראשית י"א) וַיֵּרֶד יִי' לָרְאוֹת. (בראשית י"ח)
 אַרְדָּה נָא וְאַרְאָה. דְּלָא אֶתִּיחִיב מְהִימְנוֹתָא אֶלָּא

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

הוא יכול להסתיין? כן, שְׁהַרִי הוא מְלָד
 זְקֵן וְכִסִּיל, שְׂכָתוֹב (קהלת ד) טוֹב יֶלֶד
 מִסֶּכֶן וְחָכָם מִמְּלָד זְקֵן וְכִסִּיל. וְעַל זֶה
 יָכִיל לְהַסְטִין לְאָדָם. מָה הַטַּעַם? מְשׁוּם
 שֶׁהוּא נֶאֱמָן עַל מַעֲשֵׂי בְנֵי אָדָם.

בֵּא רְאָה, זֶה בְּדִין הַיְחִיד, אֲבָל בְּדִין
 הָעוֹלָם כְּתוּב (בראשית יא) וַיֵּרֶד ה' לָרְאוֹת.
 אַרְדָּה נָא וְאַרְאָה. שְׁלָא נְתַנָּה הָאֱמוּנָה

תְּסִינְגִי, כְּמוֹ שֶׁאָמַר וְעַל עֵצַת רְשָׁעִים
 הוֹפְעֵתָ. וְאָמַר אִיּוֹב, הִתְפַּתִּי עַל דְּבָרֵי אוֹתוֹ מִקְסָרְגָא כְּמוֹ
 זֶה (תהלים עח) וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיָּהֶם וּבִלְשׁוֹנָם
 יִכְזְבוּ לוֹ. וַיִּפְתּוּהוּ וַיִּכְזְבוּ לוֹ לָא כְּתוּב,
 אֶלָּא וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיָּהֶם. בְּפִיָּהֶם עוֹמֵד
 הַדְּבָר הַזֶּה, שְׁהַרִי הִתְפַּתָּה.

אָמַר רַבִּי אַבְא, הַכֹּל הוּא יָפָה, אֲבָל
 כִּדְ לְמַדְנֵנוּ, שְׁשִׁינְנוּ, עוֹלָה וּמִסְטִין. וְכִי

בִּידֵיהַ בְּלַחֲדוּי, דְּהָא לָא בְּעָא לְאוּבְדָא עֲלֵמָא, עַל
 מִימְר דְּתַהוּא מְקַטְרָנָא, דְּתִיאֻבְתִּיהַ אִיהוּ תְדִיר
 לְשִׁיעָאָה. מְנַלֵּן דְּכַתִּיב, (איוב כ"ח) קִין שָׁם לַחֲשָׁךְ וּלְכָל
 תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר. לְשִׁיעָאָה כְּלָא, הוּא חוֹקֵר. וְדָא
 אִיהוּ קִין כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנֵי, וְדָאי בְּגִין לְשִׁיעָאָה.

וְתָא חַזִּי, וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב
 עַל יְיָ. כְּמָה דְּאֶתְמַר. וְתַהוּא יוֹמָא, קִיִּימִין
 תְּרִין סְטָרִין, לְקַבְּלָא בְּנֵי עֲלֵמָא. כָּל אֵינֻן דְּאֶתְיִין
 קָמִי קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא בְּתִיּוּבְתָא וּבְעוּבְדִין טָבִין,
 אֵינֻן וְכִין לְמַחֲוֵי כְּתִיבִין לְגַפִּיהַ דְּתַהוּא סְטָרָא
 דְּאִיהוּ תַיִם, וְאַפִּיק תּוֹצְאוֹת תַיִם. וּמָאן דְּאִיהוּ
 מְסֻטְרִיהַ, אַכְתִּיב לְתַיִם. וְכָל אֵינֻן דְּאֶתְיִין בְּעוּבְדִין
 בִּישׁוּן, אֵינֻן כְּתִיבִין לְתַהוּא סְטָרָא אַחְרָא דְּאִיהוּ
 מוֹתָא, וְאַקְרִי מוֹת, וַיְבִיה שְׂרִיא מוֹתָא.

לשון הקודש

ואותו יום עומדים שני צדדים בנגד בני
 העולם. כל אותם שבאים לפני הקדוש
 ברוך הוא בתשובה ובמעשים טובים,
 הם זוכים להיות פתובים אצל אותו צד
 שהוא תיים, ומוציא תוצאות תיים. ומי
 שהוא מצדו, נכתב לתיים. וכל אותם
 שבאים במעשים רעים לאותו צד, הם
 נכתבים לאותו צד אחר שהוא מות,
 ונקרא מות, ובו שורה המות.

אלא בידו לבדו, שחרי לא רצה לאבד
 את העולם על מאמר אותו מקטרג
 שתשוקתו תמיד להשמיד. מנין לנו?
 שכתוב (איוב כח) קין שם לחשך ולכל
 תכלית הוא חוקר. להשמיד הכל הוא
 חוקר. וזהו קין כל בשר בא לפני, ודאי
 כדי להשמיד.

ובא ראה, ויהי היום ויבאו בני
 האלהים להתיצב על ה', כמו שנאמר.

וּבַהֲהוּא יוֹמָא, קַיְיִמִין אֵלִין תִּרִין סְטָרִין: חַיִּים,
 וּמּוֹת. אִית מָאן דְּאֶכְתִּיב לְסֵטְרָא
 דְּחַיִּים. וְאִית מָאן דְּאֶכְתִּיב לְסֵטְרָא דְּמוֹת. וְלִזְמַנִּין
 דְּעֵלְמָא שְׂרִיָא בְּאֶמְצַעִיתָא, אִי קַיְיִמָא חַד וּזְכָאָה
 בְּעֵלְמָא, דְּאֶכְרַע עָלֵיהּ, כְּלָהוּ קַיְיִמִין וְאֶכְתִּיבוּ
 לְחַיִּים. וְאִי חַד חַיְיבָא אֶכְרַע עֵלְמָא, כְּלָהוּ
 אֶכְתִּיבוּ לְמוֹתָה.

וְהַהוּא זְמַנָּא, עֵלְמָא הוּא קַיִים בְּאֶמְצַעִיתָא,
 וְהַהוּא מְקַטְרְגָא בְּעָא לְאֶסְטָאָה. מִיָּד
 מַה כְּתִיב, הַשְׁמֵת לְבָךְ עַל עַבְדֵי אֵיזֹב כִּי אֵין
 כְּמוֹתוֹ בְּאֶרֶץ וְגו'. כִּיִּין דְּאֶשְׁתְּמוּדַע אִיהוּ בְּלַחֲדוּי,
 מִיָּד אֶתְקִיף בֵּיה מְקַטְרְגָא. וְעַל דָּא תִּנְיִנֵן, דְּלֹא
 אֶצְטְרִיךְ לִיה לְבַר נָשׁ לְאֶתְפָּרְשָׁא מִכְּלָלָא דְּסִגְיִאִין,
 כְּגוֹן דְּלֹא יִתְרָשִׁים אִיהוּ בְּלַחֲדוּי, וְלֹא יְקַטְרְגוּן
 עָלֵיהּ לְעֵילָא.

 לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

וְאִתּוֹ יוֹם עוֹמְדִים שְׁנֵי הַצְּדָדִים הַלְלוּ
 – חַיִּים וּמוֹת. יֵשׁ מִי שְׁנֹכְתֵב לְצַד
 הַחַיִּים, וְיֵשׁ מִי שְׁנֹכְתֵב לְצַד הַמוֹת.
 וְלִפְעָמִים שֶׁהָעוֹלָם שְׂרוּי בְּאֶמְצַע. אִם
 עוֹמֵד צְדִיק אַחַד בְּעוֹלָם שֶׁעוֹמֵד עָלֵיהֶם,
 כָּלֵם עוֹמְדִים וְנֹכְתָבִים לְחַיִּים. וְאִם רָשָׁע
 אַחַד מְכַרֵּעַ אֶת הָעוֹלָם, כָּלֵם נֹכְתָבִים
 לְמוֹתָה.

וְאִתּוֹ הַזְּמַן הָעוֹלָם הָיָה עוֹמֵד בְּאֶמְצַע,
 וְאִתּוֹ מְקַטְרְג רָצָה לְהַסְטִין. מִיָּד מַה
 כְּתוּב? הַשְׁמֵת לְבָךְ עַל עַבְדֵי אֵיזֹב כִּי
 אֵין כְּמוֹהוּ בְּאֶרֶץ וְגו'. כִּיִּין שְׁנוּדַע הוּא
 לְבַדוֹ, מִיָּד הַחֲזִיק בּוֹ הַמְּקַטְרְג. וְעַל זֶה
 שְׁנִינּוּ שְׁלֹא צְרִיךְ לְאָדָם לְהַפְרֵד מִכְּלָל
 שֶׁל רַבִּים, כִּדֵּי שְׁלֹא יִרְשָׁם לְבַדוֹ, וְלֹא
 יְקַטְרְגוּ עָלָיו מִלְּמַעְלָה.

דְּכַתִּיב, בַּשּׁוֹנְמִית, (מלכים ב', ד') וְתֹאמַר בְּתוֹךְ עַמִּי
 אֲנֹכִי יוֹשֶׁבֶת. לֹא בְעֵינַי לְאַפְקָא גְרָמִי
 מִכְּלָלָא דְסַגִּיאִין, בְּתוֹךְ עַמִּי יְתִיבְנָא, עַד יוֹמָא דָּא,
 וּבְתוֹךְ עַמִּי, בְּכָלְלָא חָדָא אֲשֶׁתְּמוֹדַע לְעִילָא. וְהָכָא
 אֵיזֹב, פִּינּוֹן דְּאֲשֶׁתְּמוֹדַע לְעִילָא וְאֲתֵרְשִׁים, מִיַּד
 אֲתִקִּיף בֵּיהּ מְקַטְרָנָא, וְאָמַר הֲחִנּוּם יֵרָא אֵיזֹב
 אֱלֹהִים, כֹּל מַה דְּדַחִיל לָךְ וְאֲתִתְקַף, לָאוּ לְמַגְנָא
 עָבִיד, הֵלֵא אִתָּהּ שְׂכֵתָּ בְּעַדוֹ וּבְעַד וְגו'. אֲבָל טוֹל
 כֹּל הָאֵי טָבָא דְאַנְתָּ עָבִיד לֵיהּ, וּמִיַּד אִם לֹא עַל
 פְּנִיךְ יְבָרְכֶךָ. יִשְׁבּוֹק לָךְ, וְיִתְדַבֵּק בְּסִטְרָא אַחְרָא,
 דְּהָא הַשְׁתָּא בְּפִתּוֹרְךָ אֵיהוּ אָכִיל, סָלִיק פְּתוֹרְךָ
 מִנִּיהּ, וְנַחֲוֵי מִמָּאן אֵיהוּ, וּבָאֵן סִטְרָא יִתְדַבֵּק.

מִיַּד, וַיֹּאמֶר יי אֵל הַשָּׁטָן הִנֵּה כָּל אֲשֶׁר לֹו בְּיַדְךָ.
 לְאַחֲזָאָהּ, דְּדַחִילוֹ דְּאֵיזֹב לְגַבִּיהּ דְּקוֹדֶשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, הָוָה לְנִטְרָא עוֹתֵרִיהּ. וּמַהְכָּא אוֹלִיפְנָא,

לשון הקודש

וְהַתְחִזֵּק, לֹא לְחִנּוּם עֲשֵׂה, הֵלֵא אִתָּהּ
 שְׂכֵתָּ בְּעַדוֹ וּבְעַד וְגו'. אֲבָל טַל אֵת כֹּל
 הַטּוֹב שְׂאִתָּהּ עוֹשֵׂה לֹו, וּמִיַּד אִם לֹא עַל
 פְּנִיךְ יְבָרְכֶךָ. יֵעֹזב אוֹתְךָ וְיִדְבֵּק בְּצַד
 הָאַחֵר, שְׁהֲרֵי עֲכָשׁוּ בְּשִׁלְחֲנֶךָ הוּא
 אוֹכֵל. סָלֵק מִמֶּנּוּ אֵת שְׁלֲחֲנֶךָ, וְנִרְאֵה
 מִמֵּי הוּא וְאֵיזֹה צַד יְדַבֵּק.

מִיַּד - וַיֹּאמֶר ה' אֵל הַשָּׁטָן הִנֵּה כָּל

שְׂכֵתוֹב בַּשּׁוֹנְמִית, (מלכים ב' ד') וְתֹאמַר
 בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנֹכִי יוֹשֶׁבֶת. לֹא רוּזָה
 לְהוֹצִיא אֵת עַצְמִי מִכְּלָל שֶׁל רַבִּים.
 בְּתוֹךְ עַמִּי יוֹשֶׁבֶת עַד יוֹם זֶה, וּבְתוֹךְ עַמִּי
 - בְּכָלְלָא אֶחָד נוֹדַעַת לְמַעְלָה. וּבָאֵן
 אֵיזֹב, פִּינּוֹן שְׁנוּדַע לְמַעְלָה וְנִרְשַׁם, מִיַּד
 הַחִזִּיק בּוּ הַמְקַטְרָנָא וְאָמַר, הֲחִנּוּם יֵרָא
 אֵיזֹב אֱלֹהִים! כֹּל מַה שְׁפָחַד מִמֶּךָ

דְּכָל אֵינּוֹן דְּדַחֲלִין לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, עַל
 עוֹתְרֵייהוּ, אִו עַל בְּנֵייהוּ, לָאו אִיהוּ דְחִילוּ דְבְּדָא
 יָאוֹת. וְעַל דָּא קְטָרְגַּהּ הָהוּא מְקַטְרְגָא וְאָמַר, הַחֲנָם
 יָרָא אִיזַב אֱלֹהִים הָלֵא אַתָּה שְׂכַתָּ בְּעַדוּ וְגו' מַעֲשֵׂה
 יָדָיו בִּרְכָתָּ. וְעַל דָּא אִיהוּ דְחִילוּ לָךְ וְאִתִּייהִיב לִיָּה
 רְשׁוּ לְקַטְרְגָא בֵּיתָ, וְלֹא־חֲזָאָה, דְּלֵא פְּלַח אִיזַב
 לְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא בְּרַחֲמֵימוּ.

דְּכִיּוֹן דְּאִתְנַסִּי, נָפֵק מֵאֲזַרְחָא, וְלֵא קָאִים
 בְּקִיּוּמֵיהּ, מַה פְּתִיב, בְּכָל זֹאת לֹא חָטָא
 אִיזַב בְּשַׁפְּתָיו. לֹא חָטָא בְּשַׁפְּתָיו אֲבָל בְּרַעוּתֵיהּ
 חָטָא, וְלִבְתָּר חָטָא בְּכָלֵא.

וְאִי תִימָא דְלֵא אִתְנַסִּי בְּרַ נָשׁ, הָא כְּתִיב (תהלים)
 ה' צַדִּיק יִבְחַן וְגו'. וּבְגִין כִּדְ אִתְנַסִּי
 אִיזַב. וְאִף עַל גַּב דְּלֵא קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ בְּדָקָא

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

וְלִהְרָאוֹת שְׁלֵא עֲבַד אִיזַב אֶת הַקֹּדֶשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּאֵהְבָה.

שְׁפִינּוֹן שְׁהִתְנַסָּה, יֵצֵא מִהֶרְדֵּךְ וְלֹא עָמַד
 בְּקִיּוּמוֹ. מַה פְּתוּב? בְּכָל זֹאת לֹא חָטָא
 אִיזַב בְּשַׁפְּתָיו. לֹא חָטָא בְּשַׁפְּתָיו, אֲבָל
 בְּרַעוּנוֹ חָטָא, וְאַחַר כֵּן חָטָא בְּכָל.

וְאִם תֹּאמַר שְׁלֵא מִתְנַסָּה בְּן אָדָם, הֲרִי
 פְּתוּב ה' צַדִּיק יִבְחַן וְגו'. וּמִשׁוּם כִּדְ
 הִתְנַסָּה אִיזַב. וְאִף עַל גַּב שְׁלֵא עָמַד

אֲשֶׁר לוֹ בְּיַדְךָ. לִהְרָאוֹת שְׁיִרְאֵת אִיזַב
 לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא כְּדִי לְשֹׁמֵר
 עֲשָׂרוֹ. וּמִכָּאֵן לְמַדְנֵה, שְׁכָל אוֹתָם
 הִירָאִים מִהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשׁוּם
 עֲשָׂרָם אִו בְּנִיחָם, זִו אֵינְהָ יִרְאָה כְּרָאוּי.
 וְעַל בֶּן קְטָרְגַּהּ אוֹתוֹ מְקַטְרְגַּהּ וְאָמַר, הַחֲנָם
 יָרָא אִיזַב אֱלֹהִים הָלֵא אַתָּה שְׂכַתָּ בְּעַדוּ
 וְגו' מַעֲשֵׂה יָדָיו בִּרְכָתָּ. וְעַל כֵּן הוּא יָרָא
 מִמֶּךָ. וְנִתְנָה לוֹ רְשׁוּת לְקַטְרְגַּהּ בּוֹ

יָאוֹת, לֹא נִפְק מִתְּחֹזֶת רְשׁוֹתָא דְמָרִיָּה לְאַתְדַּבְּקָא
בְּסִטְרָא אַחְרָא.

וּכְמָה הָזֶה תְּהוּא נְסוּתָא דִּילִיָּה. תְּרִיסַר יְרַחֵי,
שׁוּלְטָנוּתָא דִּתְהוּא סִטְרָא אַחְרָא. כְּמָה
דְּתַנִּינן, דִּינָא דְחִיבָא בְּגִיְהֵנָם תְּרִיסַר יְרַחֵי, וּבְגִין
דְּלֹא אֶתְדַבְּק בְּסִטְרָא אַחְרָא כְּתִיב, (איוב מ"ב) וַיִּי' בְּרִךְ
אֶת (דף ל"ד ע"א) אַחְרִית אֵיזֹב מִרְאשִׁיתוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָאֵי דְאֵיזֹב, לֹא נְסוּתָא דְנַפְּי
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּנִסוּתָא דְשָׂאֵר עֲדִיקָיָא,
דִּתְהוּא לֹא כְּתִיב וְהָאֱלֹהִים נָסָה אֶת אֵיזֹב, כְּמָה
דְּכְתִיב, (בראשית כ"ב) וְהָאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם.
דְּאַבְרָהָם, אִיהוּ בִּידֵיהּ אֶקְרִיב לְבָרִיָּה יְחִידָאֵי דִּילִיָּה
לְגַבֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֵיזֹב לֹא יְהִיב כְּלוּם, וְלֹא
מִסַּר לִיָּה לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם.

לשון הקודש

נְסִיּוֹן שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ נְסִיּוֹן
שֶׁל שָׂאֵר הַעֲדִיקִים, שְׁהָרִי לֹא כְּתוּב
וְהָאֱלֹהִים נָסָה אֶת אֵיזֹב כְּמוֹ שְׁכַתּוּב
(בראשית כב) וְהָאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם.
שְׁאַבְרָהָם הוּא בִּידֵיו הַקְּרִיב אֶת כְּנֹ
הַיְחִידֵי לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵיזֹב לֹא
נָתַן כְּלוּם, וְלֹא מִסַּר לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
כְּלוּם.

בְּקִיּוּמוֹ בְּרִאוּי, לֹא יֵצֵא מִתַּחַת רְשׁוֹת
אֲדוּנוֹ לְהַדְּבִק בְּעַד הָאַחַר.

וּכְמָה הִיָּה אוֹתוֹ נְסִיּוֹן שְׁלוֹ? שְׁנַיִם עֶשֶׂר
חֲדָשִׁים הַשְּׁלֹמֹן שֶׁל אוֹתוֹ הֵצֵד הָאַחַר,
כְּמוֹ שְׁשָׁנִינוּ דִּין הַרְשָׁעִים בְּגִיְהֵנָם שְׁנַיִם
עֶשֶׂר חֲדָשִׁים, וּמִשׁוּם שְׁלֹא דְבִק בְּעַד
הָאַחַר, כְּתוּב (איוב מב) וְה' בְּרִךְ אֶת
אַחְרִית אֵיזֹב מִרְאשִׁיתוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, זֶה שֶׁל אֵיזֹב אֵינוֹ